

Pikassoksen ajankohtaiskatsaus 7.10.22

Teemana: Vaativat huoltoriidat

Monialaisen ero-auttamistyön
kehittämisen äärellä:

**Millaisia rajoja vanhempien ja
ammattilaisten suhteissa on tunnistettavissa
ja miksi tunnistaminen on tärkeää?**

Aino Ritala-Koskinen
Dosentti, sosiaalityön yliopistonlehtori
Tampereen yliopisto

aino.ritala-koskinen@tuni.fi

Esityksen taustalla
tutkimushanke:

***Integroitu työote uusiutuvassa
sote-keskuksessa: Kohti
dialogisuutta, osallisuutta ja
tilallisuutta (INSOTE)***

Rahoitus STM, sosiaalityön VTR.

<https://projects.tuni.fi/insote/>

Näkökulma ja aineisto

- Eroriita ammattilaisten kohtaamana kompleksisena kysymyksenä
- Palvelut pirstaloituneet – ei yhden tahon hallussa
- Miten eri toimijat asettuvat suhteessa toisiinsa? Millaisia rajoja on tunnistettavissa?
- Mikä on erityisesti lasta suojelevan sosiaalityön paikka?
- Rajojen tunnistamisen tärkeys

Aineisto:

- Eroauttamista kehittävän monialaisen ryhmän palaverit
- Monialaisen konsultaation pilotointi (7 tapausta)
- -> rajapintatiloja
- Aineisto kerätty 2021-2022

Oma käsitteemme:

”Lasta suojeleva sosiaalityö”

- Emme ennalta erottele SHL ja LsL mukaista sosiaalityötä ja niiden järjestämisen tapoja
- tunnistamme lasta suojelevan tehtävän kuuluvan molemmille

Vanhemmuuden ja lasta suojelevan sosiaalityön institutionaalinen raja

Asiakkuuteen pääsy ja
siinä pysyminen

Sosiaalityön ja
vanhemman vastuut

Sosiaalityöntekijä oman
työnsä kohdentajana

Lasta suojelevan sosiaalityön sisäiset rajat

SHL:n mukainen
sosiaalityö

LsL:n mukainen
sosiaalityö

Perhetyö

Tehostettu perhetyö

Vanhemmuuden ja lasta suojelevan sosiaalityön institutionaalinen raja

Asiakkuuteen pääsy ja
siinä pysyminen

Sosiaalityön ja
vanhemman vastuut

Sosiaalityöntekijä oman
työnsä kohdentajana

Lasta suojelevan sosiaalityön ja muiden eroasiassa toimivien tahojen rajat

Perheneuvola

Lastenvalvoja + muut perheoikeudelliset palvelut

Vanhempien omat palvelut

Järjestöjen palvelut

Oikeuslaitos

Poliisi

Lasta suojelevan sosiaalityön sisäiset rajat

SHL:n mukainen sosiaalityö

LsL:n mukainen sosiaalityö

Perhetyö

Tehostettu perhetyö

Vanhemmuuden ja lasta suojelevan sosiaalityön institutionaalinen raja

Asiakkuuteen pääsy ja siinä pysyminen

Sosiaalityön ja vanhemman vastuut

Sosiaalityöntekijä oman työnsä kohdentajana

Lopuksi

- Rajoja tarvitaan ja ne tulee tunnistaa
- Tunnistaminen on edellytys monialaisen työn kehittämiseksi
- Rajojen rakentaminen, rajoista kiinni pitäminen vai rajajoustot ja niiden ylittäminen
- Lasta suojelevan sosiaalityön paikan kirkastaminen tärkeää silloin, kun lapsen huollon, asumisen ja tapaamisoikeuden järjestämisessä on paljon ristiriitoja
- Tilanteissa aniharvoin kyse ”vain” eroriidasta
- Elämäntilannelähtöinen koordinoitu työskentely tavoitteeksi!

Terapeuttinen vanhemmuustyöskentely

Pari- ja perheterapeutti (Valvira), uusperheneuvoja, seksuaalineuvoja Kirsi
Joronen 7.10.2022
Keusote, lastensuojelun systeeminen perheterapeutti

Mitä terapeutinen vanhemmuustyöskentely on?

- **Avainsanat:** huoltoriita, terapeutinen vanhemmuustyöskentely ja moniammatillinen ohjausryhmä
- Työmuotona Hämeenlinnassa vuodesta 2018 alkaen, moniammatillinen työryhmä (lastensuojelu, perheneuvola, perheoikeudellinen yksikkö, perhetyö, Kanta-Hämeen perhetyö, perheasianneuvottelukeskus, terveydenhuolto, pta, aikuispsykiatria ?)

Asiakkaat ohjautuvat eri yksiköistä, kuka tahansa työntekijä perhe -ja sosiaalipalveluista voi tuoda perheen työskentelyyn mukaan.

Täyttyvätkö huoltoriidan kriteerit?

1. Vanhemmat ovat eronneet ja heillä on lapsia
2. Vanhemmat ovat siirtyneet huoltajuuteen liittyvissä kiistoissa oikeusasteisiin
3. Vanhemmat ”tehtailevat” toisistaan lastensuojeluilmoituksia
4. Vieraannuttamisen piirteitä
 - Lähettävän tahon mahdollisuus anonyymiin paperikonsultaatioon moniammatillisessa työnohjausryhmässä.
 - Moniammatillinen työnohjausryhmä miettii asiakkuuden aloittamisesta yhdessä terapeuttitöparin kanssa.

Mitä on moniammatillinen ohjausryhmä?

- **Moniammatillisen työnohjausryhmän** puheenjohtaja on Minna Kyöstilä Hämeenlinnan perheoikeudellisesta yksiköstä
 - Moniammatillisen työnohjausryhmän tavoite on toimia reflektointiapuna terapeuttista vanhemmuustyöskentelyä tekeväille terapeuttityöparille sekä ohjata terapeuttien työtä, työparilla heränneiden kysymysten, tunteiden ja ajatusten pohjalta
 - Työparin tarkoituksena ei ole raportoida moniammatilliselle työnohjausryhmälle siitä, mitä ovat tehneet tai millä tavalla ovat tehneet terapeuttista vanhemmuustyöskentelyä

Alkutilanne:

Huoltoriitaperheiden hoito on ollut pirstaleista ja ne kuormittavat monia eri toimijoita

Huomioita:

Huoltoriitaperheet hyötyvät ns. yhden hoitavan tahon periaatteesta

Suhdeperustaisuus

Riittävä työskentelyn kesto 6 – 8 kk tai esim. 10 tapaamiskerran strukturoitu interventio

Moniammatillisen työnohjausryhmän tuki työskentelyssä

Työskentelyn tavoitteita:

Vanhemmat lähtevät pois oikeusasteista, lastensuojeluilmoitukset vähenevät ja työskentelyn avulla saadaan aikaiseksi 1. asteen muutos, eli tilanne rauhoittuu ja pyrkimys 2.asteen muutokseen eli muutokset olisivat pysyviä.

Lapsi tulee nähdäksi ja kuulluksi! Pyritään pysymään poissa vanhempien välisen konfliktin taistelukentältä!

Terapeuttinen vanhemmuustyöskentely

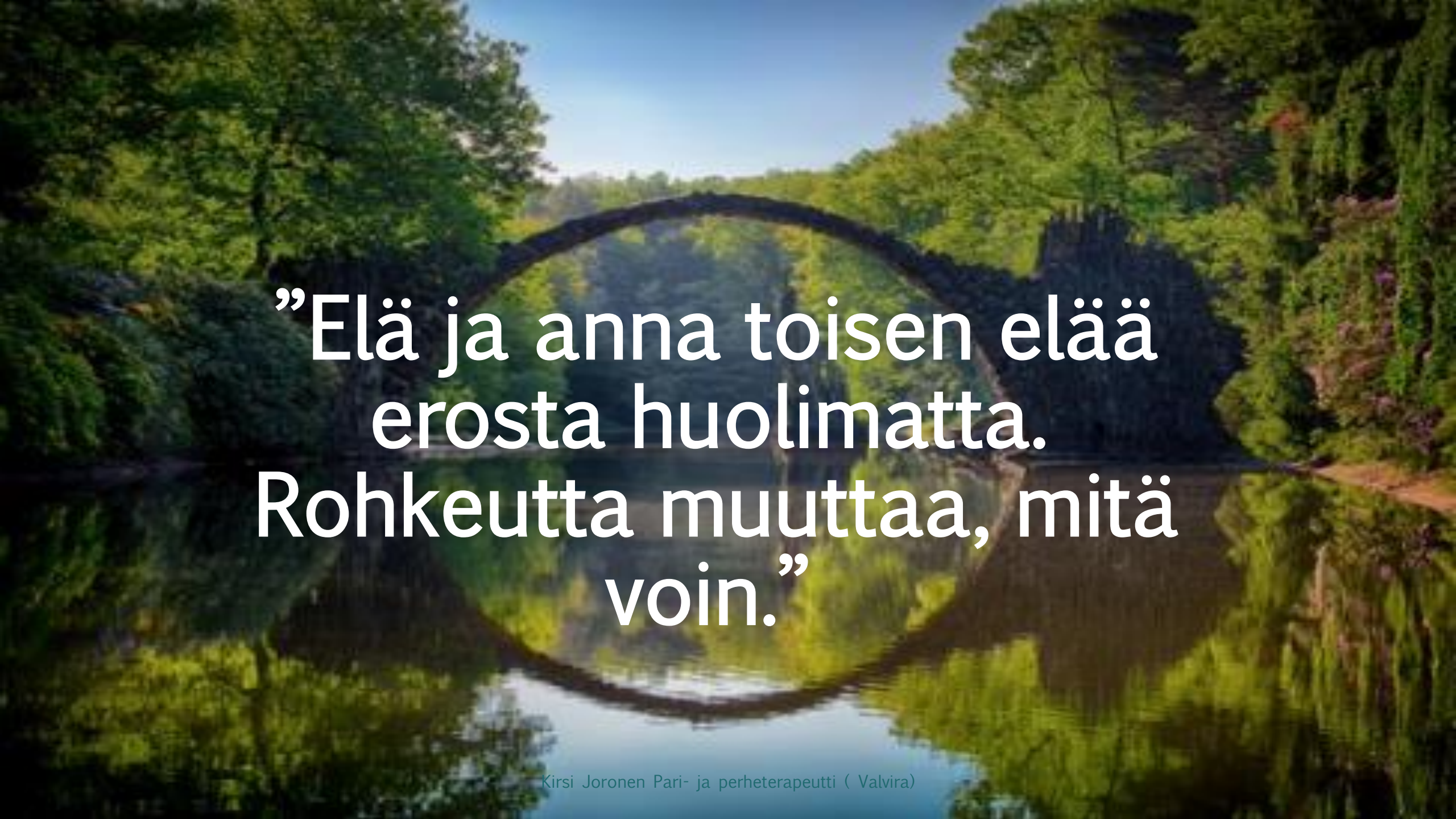
- **Työpari työskentelyä**, jossa vähintään toisella työntekijällä on psykoterapiakoulutus
- Työpari tapaa huoltoriitaperheen perheenjäseniä eri kokoonpanoissa, lasten tapaamiset kotikäynneillä molemmissa kodeissa
 - Huoltoriitaperheen vanhempia tavataan erikseen turvallisuuden varmistamiseksi
 - Työpari käyttää erilaisia **terapeuttisia työmenetelmiä- sukupuoli, elämänjana**
 - Työpari työskentely mahdollistaa **refleктоivan työotteen**
 - Ei-tietämisen positio, lupaa pyytävä työote, yhdessä ymmärtämisen työote, **traumainformatiivinen työote**
 - **Moniammatillisen työnohjausryhmän** hyödyntäminen työparin työskentelyssä
- Yksilöpsykologisesta näkökulmasta systeemiseen näkökulmaan, jossa muiden perheenjäsenet tulevat näkyväksi ja kuulluksi - > **vanhemman mentalisaatiokyky** - > lasten näkökulma
 - Työpari ei anna väliraporttia tms. lähettävälle taholle. Lähettävä taho voidaan kutsua moniammatilliseen työnohjausryhmään. **Ei tehdä kirjauksia.**

Miten voimme auttaa vanhempia eron jälkeen?

Työskentelyn aikana vanhemmilla on mahdollisuus puhua ajatuksista ja tunteista, joita ero on herättänyt

- Mahdollistetaan vanhempien eroon liittyvien tunteiden työstäminen ja turvallinen riitely. Autetaan heitä konfliktin hahmottamisessa ja kuvailussa. Toimitaan ”containerina” siedetään tilapäisesti vanhempien tunteita heidän parisuhteen haittapuolista, mutta ei oteta sitä puheeksi.
- Heitä pitää kannustaa, että he toimivat vanhempina, tuetaan vanhempana käyttäytymistä ex-aviopuolison roolin sijaan.
- Mahdollistetaan lasten eroon liittyvien tunteiden käsittely. Sanoitetaan lasten eroon liittyviä tunteita vanhemmille.
- Kuulluksi tulemisen mahdollisuus molemmilla vanhemmilla.
- Jos me haluamme nähdä lapsen ”vanhemmat”, heitä tulee kutsua vanhemmiksi.
- Pysytään poissa vanhempien välisen konfliktin taistelukentältä

”Elä ja anna toisen elää
erosta huolimatta.
Rohkeutta muuttaa, mitä
voin.”